

**Международен
колоквиум Абагар**

Виж стр. 1

**Миниколоквиум при
Георги Чанкьнов**

Виж стр. 2

**Максиколоквиум
Рожен 2000**

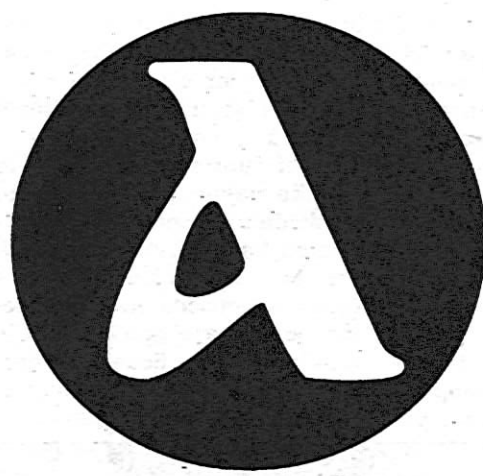
Виж стр. 3

ДНЕВНИК

АВГУСТ 2000

Месецът на масовите летни отпуски ни донесе мащабни задължения на много фронтове - някои по годишен график, други неочаквани и мълнеовидни. Мълния наистина удари сградата на римската ни резиденция - Серафим, и то в съботен ден, 5 август, когато повечето служители на обществените услуги не работят, а още по-малко през този сезон. Следва телефонно и електронно затъмнение на офиса ни. Напразно през следващите дни приятели, почитатели и клиенти са

(Продължава на 2 стр.)

ИЗДАНИЕ НА БЪЛГАРСКИЯ ЦЪРКОВЕН АРХИВ В РИМ

АБАГАР 1

КАТОЛИЧЕСКИ ВЕСТНИК

Година IX Брой 10 (105) октомври 2000 г.

2 ст.

Петнадесетият международен колоквиум тръгна и се развихри, както е вече обичайно за абазарските ни начинания, светкавично, като лятна буря, неочаквана от метеоролозите, непрегледена от синоптиците. Звъни ни от Санта Фе в Ню Мексико (САЩ) Христо Попов, пазителят на „Орлово Гняздо Абагар“ в най-старата североамериканска щатска столица: излязла от печат „Слънчева България“ - 16 постера живопис от говорещия от другия край на света. Веднага разбрахме, че събитието заслужава да бъде отбелязано в България. Христо беше готов да пътува незабавно до София. Раздвижи се абазарските структури в страната, и пет дни по-късно, ето ти поредния колоквиум - и то от най-успешните досега. След като на 21-ви си осигурихме зала „Вяра“ в Столична библиотека, а на 28-ми получихме съгласието на Петър Константинов да открие по устновена традиция нашето мероприятие, на 24-ти в 10 ч. бяхме всички на определените ни постове и в съответните ни роли.

В 10.30 домакинстващата Люба Ягоруккова, отговаряща за отгел Религия към Столична библиотека, представи седящите на подиума и поздравиха гостите, изпълнили залата (а някои бяха насядали в коридора) между 80-100 души.

Петър Константинов откри колоквиума с думи, обрисували родолюбивия облик на Христо Попов, като художник на възрожденски сюжети и като човек действал за България през всичките години на полувековното изгнание.

Взел думата архим. Георги Едгъров обясни защо нашият художник си е заслужил прозвището, вече известно в абазарските ни летописи и различни страници на вестник „Абагар“ - „строител на мостове“ между хората. В час-

XV МЕЖДУНАРОДЕН КОЛОКВИУМ АБАГАР СОФИЯ, 24 АВГУСТ 2000

Икона с петимата нови блажени на католическата църква, обявени на 3 септември. Горے вдясно „побългареният“ Анджео Ронкалли, по-късно папа Йоан XXIII. До него е предшественикът му блажени Пий IX (Виж в. Абагар бр. 9, 2000).

тност той спомена ролята на Христо Попов при създаването на Българското академично дружество „Д-р Петър Берон“ в Хайделберг - Мюнхен през 1965-1966 г., провеждането на вероятно единствения общобългарски симпозиум в чужбина през есента на 1969 г. в университета на Индиана (САЩ), предоставянето на връзки между североамерикански и български библиотеки и читалища с богата обмяна на книжнина и опит. Същият обеща по-широко представяне на личността на Христо Попов на предстоящия му юбилей в началото на 2001 г.

Мариана Еклесия представи картините на художника като част от незалязващата възрожденска романтика, като че ли вкаменена и все пак тъй жива, в слънчевите стени и покриви на свещени за паметта ни градове и гребни столици на българския дух. Изгледът на албума, изпълнителният директор на „Вуон“ (Пловдив), Валентин Мунев, говори за избора на представителните картини, като част от хилядолетните чествания „Рожен 2000“, където ще бъдат представени през следващите дни.

По албума направиха изказвания също някои от присъстващите художници - Стоян Изоб и Радосвета Лазарова, както и някои от стучениците на Попов от Свищов, Велико Търново, София и Хайделберг.

Следва богата шведска маса, подготвена от книгоиздателството, гарило ни с ценната публикация. Освен пълния албум, който бе раздаден на някои от видните гости с посвещение от автора, всички можаха да си вземат за спомен по един постер от 16-те погбрани за това издание.

Освен споменатите досега участници в колоквиума, щастливи сме да

(Продължава на 2 стр.)

Нов нунций в България

От месец юли Ватиканът е представен от нов нунций в България, който наследява досегашния монс. Франсико Бласко-Коласо на ул. 11 Август. Той е 53 годишният монс. Антонио Меннини, от известно семейство ватикански служители. От 1981 г. в редицата на ватиканската дипломация, досега е служил в Уганда и Турция, а напоследък в централните служби на Държавния секретариат в Рим. Сред днес действащите папски представители единствен той е с градски римски произход. При назначаването му е получил титлата архиепископ на древния град Ферентум в провинция Туция (Тоскана). Хиротонисването му се състоя на 12 септември. Дни по-късно той стъпи на българска земя за да поеме важния си пост като приемник на първия папски представител у нас с подобна служба, току що канонизирания на 3 септември блажени папа Йоан XXIII.

Неотложно уточнение

На 5 септември Ватиканският отдел по вероучителните въпроси на църквата представи документ по границите на междуцърковното общуване, навлязло в практиката и мисленето на много християни и на техните църкви, особено в следствие на Втория ватикански събор на католическата църква. Озаглавена „Господ Исус“ (Dominus Jesus) последната ватиканска доктрина декларация уточнява някои аспекти от понятието „църква“, пренебрегнати понякога от деятелите в областта на икуменизма. В частност се изтъква уникалният характер на църквата, неповторим в пълния спектър на съставните си части извън католическата църква, когато в дадена институция липсва вярата в Христа или не се спазват аспекти от структурата, предадена от него на общността-църква, натоварена да съхранява неговото слово и

ВЕСТИ

да продължава сред поколенията спасителното му дело. Когато християните се срещат и разговарят с другояверци, това не трябва да означава, че те взаимно се признават за едностранни членове на единната и единствена църква, както тя е определена в Никео-цариградския символ на вярата - една, света, католическа и апостолска. Тъй като становището за изключителната стойност на истинската Христова църква по същество съпада с това на източно-православните църкви, които считат себе си за такива, реакцията срещу потвърдената ватиканска позиция дойде предимно от протестантските църковни общности, убедени, че новата декларация представлява крачка назад в междухристиянските отношения.

Културата, защитна стена на мира

От Ватикана бе съобщена темата, предложена за размисъл по случай 34-ия Световен ден на мира, 1 януари 2001 г. Както е вече обичайно от 1968 г. Светият отец разпространява във връзка с него послание до всички хора с добра воля в света, и по-специално до отговорниците за световната политика - държавни глави и държавници. Желанието на Ватикана е по този повод да бъдат разглеждани въпроси за културата на отделните части на света, от една страна като коректив на налагащата се глобализация в човешките отношения, а от друга като проводник на добри мисли и добри дела сред хората, противно на онова, що вещат черногледци за „сблъсъка на цивилизациите“ през XXI век. Темата съответства също на решението на ООН да обяви 2001 г. за Международна година на диалог между цивилизациите.

Спасени във Ватикана

Когато на 16 октомври 1943 нацистите наредили да бъдат насилствено изселени от Рим евреите, за да бъдат въдворени в лагери в Полша, се оказало, че липсвали 5615 души от предполагаемите около 16 хиляди римски евреи. По специално нареждане на папа Пий XII два дни преди, който можал, излезнал зад Ватиканските стени. Доклада за случая Мартин Джилиберт в последната си книга, току що излязла на пазара, Never Again, посветена на холокоста. Когато бурята преминала, представители на спасените пожелали специална аудиенция във Ватикана за да благодарят на папата заради „гостопримството“ му през оня критичен момент.

Нов римски служебник

В края на септември се очакваше представянето на нов следсъборен римски служебник - основната богослужебна книга на Римската църква, която се ползва от всички латинско-обрядни католици, като павликяните в България. Това е третото преработено издание в духа на Втория ватикански събор (1962-1965) след тези от 1969 и 1975 г. В него са включени новите постановления на Светия престол по култовите въпроси, наредили след последното издание отпреди 25 години, с които се определят нормите за осъвременяване и местно адаптиране на обредите и текстовете - тъй наречената „инкултурация“. В самия текст на служебника са въведени светии и мъченици, канонизирани след посочената дата, като св. Максимилиан Колбе, св. Едит Щайн, току що канонизираният блажени Пий IX и Йоан XXIII. Предвидени са също няколко нови литургийни схеми (анафори) за специални случаи или категории богомолци: литургия за помирение, за всякаква нужда, за юноши.

ДНЕВНИК

(Продължава от 1 стр.)

търсели невъзможна връзка с нас. Пропаднаха вероятно важни дела и се породиха напрежения, без да имаме никаква вина. Нито сме се криели, нито сме бягали през онези дни - просто бяхме изолирани от света. Така е когато се уповаваме прекалено много на съвременната техника. Само преди 50 години едно писмо през годината беше доказателство за преголема обич.

Първият ден на месеца започна призори след повикване по все още читавия ни телефон - търсеха ни по спешност приятели за критичен случай, който трябваше незабавно да посрещнем. Отзовахме се на мястото с нощно такси - за щастие всичко приключи в мир и любов при първите лъчи на новия ден, както обещава последният кадър от епиката „Отнесени от вихъра“. Едва успяхме да се приберем, когато трябваше да се стягаме за гъстата програма, която ни се падаше по друг график. Набързо довършихме серията от пет ватикански радиопредавания, които бяха насрочени за регистриране рано след обед, за да бъдат ползвани през следващите няколко седмици до септември. Говорим за Местата на българската памет в Рим. Вероятно някои от читателите вече са ги слушали по ефира. Преди да влезем в кабината ни търси програмният директор на Радио Ватикан, Федерико Ломбарди - разбрал за заплануваната Балканска Медийна Академия в София, държеше да получи допълнителна информация. Остана толкова впечатлен от смелата идея на инициаторите, че пожела да ни покани да представим мероприятията в престижната програма „Не само Балкани“, която се излъчва седмично от Радио Ватикан на английски език. Досега са били гости на програмата само видни политици, дипломати и политолози. Преди нас са гастролирали също бившият премиер посланик Филип Димитров и посланик Светлозар Раев.

Доста грижи ни се стовариха през следващите дни, когато трябваше да провождаме отвъд океана наши сътрудници. Най-младата писателка във в. Абагар Арджия Полло-Поезио пътуваше за пръв път самостоятелно до Карибите на 5-ти, а на 6-ти пазителката на Дом Абагар г-жа Антонетта Армани летеше за Каракас, оставяйки дома нестопанисван. Придружихме ги със съвети и поръчения, каквито само абагарският ни опит по световните

(Продължава на 3 стр.)

XV МЕЖДУНАРОДЕН КОЛОКВИУМ АБАГАР

СОФИЯ, 24 АВГУСТ 2000

изброим също значителна част от уважилите нашето събрание актуални, виртуални и потенциални абагарци, така както бяха забелязани в залата, в коридора, в офиса на домакините: с лакомии маси: доайенът на българската политическа емиграция Панайот Панайотов, Илиана и Пресия Станулови, Велко Велковски, Бойко Киряков, Светлозар Елдров, Христина Атанасова, Васил Кинов,

Стефка Михел, Пламен Цонев, Мария Далчева, архим. Гаврил Беловежов, Ваня Жекова, Ева Киселинчева, Стоян Радев, Йорданка Пеева, Венета Павлова, Галя Павлова, Никола Казански, Радосвета и Нонка Лазарови, Марин Жабински, Пламен Павлов, Георги Данаилов, Стоян Изов, Иван Карагьозов (Джон Александер), Сенка и Евгени Илкови, Динко Минчев, Свилен Протич, Мариана Николова, Георги Григоров, Никола Черногозов (Константин

Шурбанов), Стефан и Танче Бошнакови, Мира Когжаиванова, Цанка Попова, Венче Медникарова, Петър Ангелов, Мария Йорданова, Фани Котленска, Елена Фурнаджиева, Елена Стателова, Йордан Пенев, Сабина Анева, Косю Кочев, Владимир Абаджиев и не последни, стъчениците на Попов - Юлия Събева Трънчева, Любен Горбанов, Симеон Кожухаров, Емил Кочков... Останалите, незабелязани поради тъмните ъгли на залата, яр-

ката светлина на проекторите или потънали сред масата почитатели, ще ни простят, че сме изпуснали името им, не по наша вина. Повечето от споменатите носят тежки научни, обществени, църковни и военни титли и звания, както и интересни биографии, които тук не са отбелязани, просто за да не срещнем с някоя подробност. Ще кажем само, че всички са достойни за абагарско отличие, когато му дойде времето.

Домакинята на столична зала „Вяра“, Люба Ягоридкова, открива поредния Международен колоквиум Абагар на 24 август. На подиума са виновникът на честването художник Христо Попов от Санта Фе (Ню Мексико), архим. Елдров, Петър Константинов и издателят Валентин Минев. Наоколо постери от сполучливия албум на Попов.

Миниколоквиум при ГЕОРГИ ЧАПКЪНОВ-ЧАП

Още на събора в Рожен си гарантирахме среща с ваятеля, гостувал някога в дом Абагар в Рим и проявявал винаги отлични абагарски чувства при всяка наша случайна среща. Негова покана да го посетим в ателието му висеше от няколко години: решихме, че този път не трябваше да я пропуснем. Вмestихме я в последните часове от летния престой в столицата. Пристигнахме пеш през късните следобедни часове на 30 август, като скулпторът ни посрещна кога-

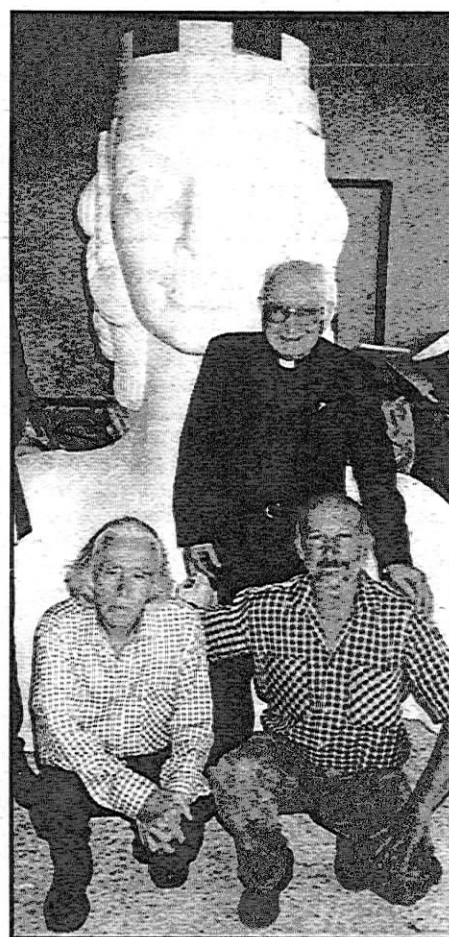
зът не отговарял на изискванията на източно-православната християнска иконография, без някой да го е питал дали той изобщо е имал предвид да се съревновава с колеги в тази арена. А и църковното изкуство в случая избягва триизмерното закръгляване на човешката фигура, както е в естеството на скулптурното произведение. Въпреки че статуята носи някои атрибути на мъдростта, тя не е просто символ на Божията премъдрост или „софия“

според гръцкия термин, нито женската ѝ форма представлява портрет - „икона“ на покровителката на нашата столица, света София, майката на светите Вяра, Надежда и Любов, които честваме на 17 септември, патронния празник на столицата (Виж в. Абагар бр. 8, 2000). Такава Чап е готов да издигне на подходящо място, ако му бъде поискано, с всички атрибути на християнската святост и според изискванията на култа и набож-

ността на хората. Тук той гради един образ на българската столица, поникнал в духа му като художествен символ и стимул на добри чувства в гражданите и гостите на нашата страна. Това е София - град и съдба. Как ще я нарекат поколенията, е друг въпрос - може би просто София, или света София, или Премъдрост Божия. Едно е сигурно: няма да я нарекат „попадията“, както нарекоха „попа“ паметника на Свети Патриарх Евтимий.

Георги Чапкънов, Макет за паметника на българската столица, с класически атрибути власт (короната), победа (венецът) и мъдрост (нощната птица Athene noctua).

Миниколоквиум Абагар в ателието на майстора Георги Чапкънов, с Пламен Цонев - участващите се прекланят пред величието на София.

Максиколоквиум РОЖЕН 2000

Най-важно събитие от летния ни престой в Българи-я бе участието във все-народния събор на Роженските либади на 25-28 август, по специална покана на президента Петър Стоянов и с известна роля в провеждането му като член на престижната кръгла маса по въпросите на културата. Събития, срещи, впечатления от онези дни оставиха следи в нашия дух, които желем да споделим с всички наши читатели за общо обогатяване на абазарската ни съкровищница от идеи, настроения и добри дела.

Всенароден празник

Събрахме се по Роженските склонове може би 300 000 души, от България и от чужбина. Рядък случай да се срещат и общуват толкова българи от различни възрасти, слоеве и места, с единната цел да акцентират на българското - на нашата култура, на ценностите ни, може би на съдбата ни. Стори ни се, че никой не се почувства чужд - от престолонаследника княз Кардам до проф. Никола Червенков от Молдова, наши събеседници през различни моменти от събора. Общите

прояви бяха многобройни, но за съжаление можахме да присъстваме само на някои, поради съвпадението на другите с наши по-специални задължения, и в частност с участието ни в кръглата маса за културата. Впечатляващо беше откриването на събора на традиционното му място в котловината на Рожен с фолклорните носии и прояви, наследени от вековете, известни на повечето сънародници, но позабравени от нас поради дълготното отсъствие от родината през последните над шест десетилетия. Вцепването ни в различните групи домакини и гости бе най-естествено. Въпреки явните признаци на принадлежност към малцинствената група на католиците, никой нито за миг не ни погледна озадачено, нито ни попита "ами папата как е?". Очевидно българското надделяваше както в нас, така и в другите. Стиснахме ръка, разменихме погледи и слова - вероятно се запознахме лично с престолонаследника княз Кардам и княгиня Мириам. Понеже отсядахме в същия хотел, кимвахме си с глава при всяко засичане в коридора или при асансьори. Като

В княжеската палатка се събраха най-симпатичните роженци. На преден план, седнали Техни царски височества княз Кардам Търновски и княгиня Мириам.

Вдъхновени участници в Роженския събор: Ралица Канети, родственичка на Нобеловия лауреат от 1981 г. със същата фамилия, и Феџа Филкова от президентството на републиката.

че ли и страшните на вид богдигардоче накрая ни се ус-

михвахме заговорнически, забелязали добрите ни чувства към абзустейшата особа. Специално внимание ни заделиха също президентът Петър Стоянов и Антонина Стоянова - успяхме да си разменим освен някои общи лични спомени, също пожелания за близка среща през следващите седмици.

Друго голямо събитие ни събра втория ден в театъра на град Смолян с паметното слово на президента Стоянов, в същност компетентна лекция по политология, а после на концерта на откритата платая в смолянския амфитеатър. Щастлива смес от народно и класическо задържа множеството до късните часове на вечерта, когато фойерверки изсипаха от небето послания и пожелания за по-щастливи времена за българския народ.

Кръглите маси

Отличителна черта за тазгодишния събор бяха кръглите маси съпроводици всенародните прояви. Сред петте такива нам бе отредено да участваме в първата, посветена на българската култура. Участваха едни от най-изтъкнатите почитатели на музиката в България, въпреки че някои от поканените и съгласили се да участват накрая не се явиха поради различни причини. Щастливи бяхме да забележим сред тях голям брой абазарци - читатели, почи-

(Продължава на 4 стр.)

ДНЕВНИК

(Продължава от 2 стр.)

маршрути можеше да излъчи.

Следващата седмица ни раздели между осиротелия дом на морския бряг и Серафикум за паралелните ни задължения на единия и на другия край, а същевременно трябваше да закръгляваме неотложни дела преди полета за София на 13-ти. Както става винаги в навечерието на Софийския ни сезон, контактите със сътрудници се умножават и увеличават, а този път трябваше да ги поддържаме без помоща на телефон, факс, е-мил, сериозно засегнати на 5-ти от мълния, паднала в двора на Серафикум при внезапна лятна буря. Гръмоотводът над институцията бил току що изваден от строя, че бил по стар модел, вече забранен от новите изисквания за околната среда. Дето казват старите хора, не напускай пътеката, докато не си ударил друма.

На 11-ти в дом Абагар пристигна праабазарецът отец Владимир (Лудвиг) Пенев за да пази институцията по време на нашето отсъствие. Ще остане до 3 септември. Хем ще оглежда нещата, хем ще прави слънчеви бани. Придружават го племенникът му Красимир Алибийски със съпругата си и двете им деца, Ана и Павел. Така домът неочаквано се съживи. Май те ще бъдат последните му гости от общо 1100 души гостували ни през изтеклите близо 20 години с общ брой присъствия за ден-човек над 25 000, от Абагар - дар.

Разделихме се с гостите и дома на 12-ти рано сутринта за да се приберем в Серафикум за последно стягане на багажа. Седим си във влака през Остия и половин дузината местности, когато виждаме през прозореца познато лице - без да ни е забелязал сяда до нас монс. Франко Рапанелли от Ватиканския държавен секретариат, сега пенсионер, наш постоянен спътник през изминалите години. Продължихме висащи от няколко години разговори по общи познати, някои засегнати в книгата „Отнесени от вихъра във Ватикана“ (Виж в. Абагар бр. 6, 2000), като по повечето теми намерихме общ език и стигнахме до съвместни заключения.

В самолета следващият ден носехме, освен обичайния багаж книги, също клетка с вътрешната охрана на дом Абагар, сиямеца Ми-Ну. Не искал да остава с деца под 20 годишна възраст, като отец Пеневите праплеменници. Много го тормозели, скубели му кожата, дърпали му опашката. Както беше миналата

(Продължава на 4 стр.)

Кръгла маса по въпросите на културата с участието на президента Стоянов - част от националните културтрегери.

ДНЕВНИК

(Продължава от 3 стр.)

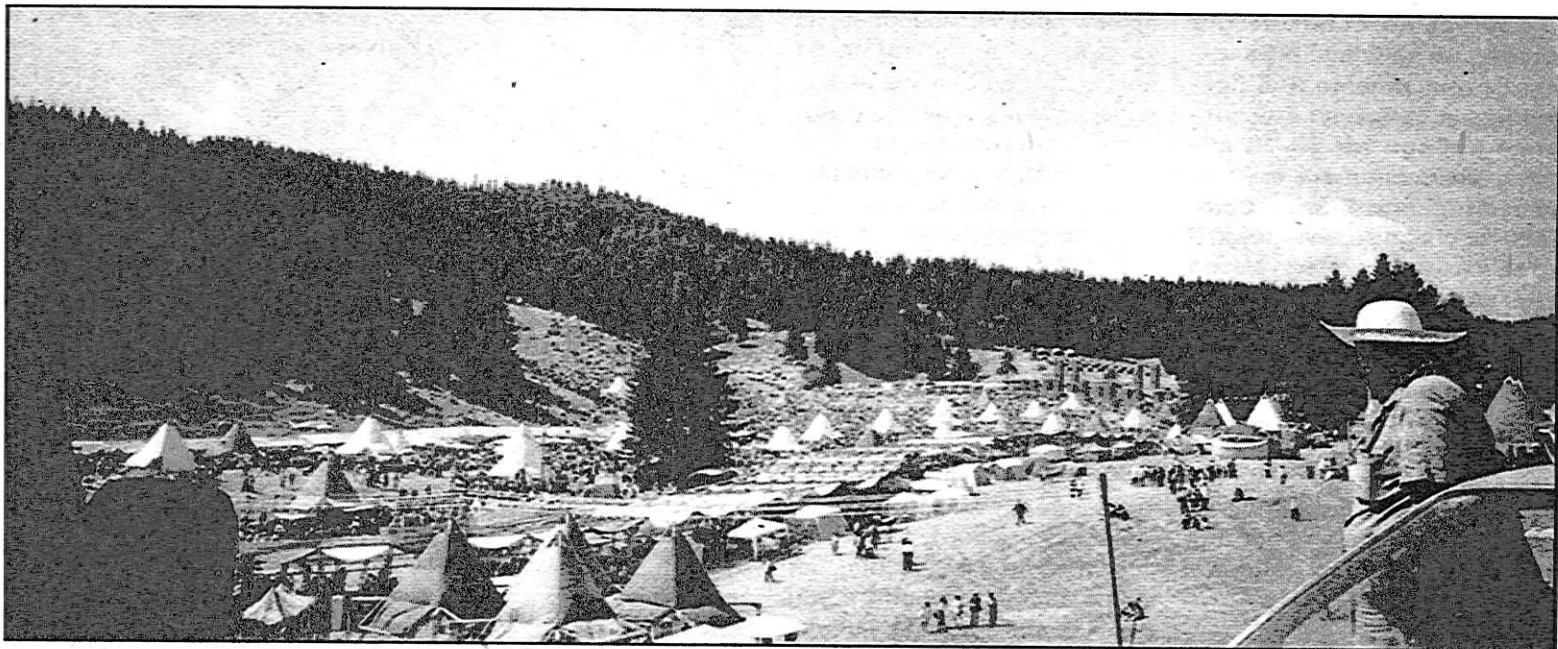
година през същото време (Виж в. Абагар, бр. 10, 1999), той се превърна в атракция за екипажа и спътниците, покрай него и ние получихме внимание. Като първо, служителката при чекинга му намали облагаемостта с два килограма - защото бил толкова симпатичен. Спестените 18 хиляди лири ще постъпят в спестовната му касичка, като „бели пари за черни дни“.

Софийската част от месеца обещава да бъде извънредно интересна с набелязаните вече събития, и някои други, които едва никнеха на хоризонта. Работата по вестника беше достатъчно напреднала за да успеем да предадем на компютърния чародей Драго материалите още в средата на седмицата с надеждата да бъдат готови преди края на месеца за да бъде разнесен сред тристахилядното множество на Роженския събор на 26-27 август. Намерихме трудност по набирането на нови материали за следващите броеве поради негодността на тукашния ни компютър да ни съдейства, както сме свикнали. Наложено се да се обърнем към ресурсите на стара пишуща машина, която ни напомни за други времена, когато писането беше по-бавно, но мисленето течеше като пълноводна река.

Направихме първи кръг в центъра още в понеделник, с дължимите спирки, вече известни от предишни страници на летописа ни, а следващия ден, 15 август, приехме гости направо в Дом Абагар. Заедно разгледахме забележителностите на Бояна и дълго беседвахме до Боянското ханче. В сряда ни навести отговорният ни редактор архим. Гаврил Беловежов, придружен от Ваня Жекова и Явор Бобев с предложение за съвместно представяне на екрана на нашите изповедници през периода на болшевишкия режим у нас. Тогава получихме и книгата на Ваня за „катаризиса“ на земеделското движение в България (Виж тук Книги с посвещение).

С друга книга ни зарадва на 12-ти Росен Милев - първият справочник за Югоизточноевропейските (или Междубалкански) културни институции, спонсориран от Европейската културна Фондация в Амстердам и осъществен от екип на Балканмедиа начело с Росен Милев, в сътрудничество с членовете на Българския комитет на същата фондация, сред които и наше абазарско смирение. По страниците му, близо 200, ще откриете до 500 институции за междубалканско опознаване

(Продължава на 5 стр.)

Максиколоквиум
РОЖЕН 2000

Рожен 2000, общ изглед.

(Продължава от 3 стр.)

материали, сътрудници на в. Абагар. Ще споменем само председателстващия Георги Данаилов, Димитър Паница, Панайот Панайотов, Христо Попов, Богдан Богданов, Георги Чапкънов.

По някое време се включи в дискусията и лично президентът Стоянов, а през почти всичкото време остана с нас министърът на културата Ема Москова. Силно обикнахме съкръстваниците си, обаче разбрахме, че понятието „култура“ у нас приема доста ограничително съдържание. То се разбира най-вече като поле на изява за творците в полето на музиката и театъра, като остава в сянка поети, художници, писатели, историци, литературни критици, изкуствоведи, мисли-

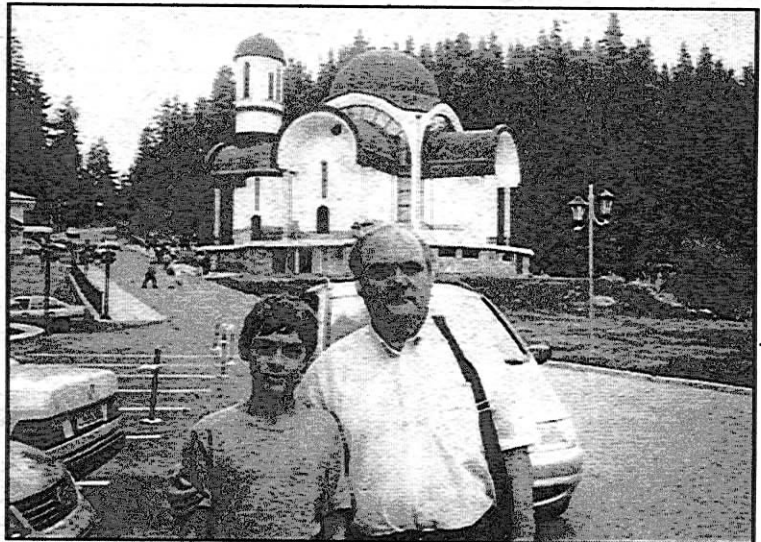
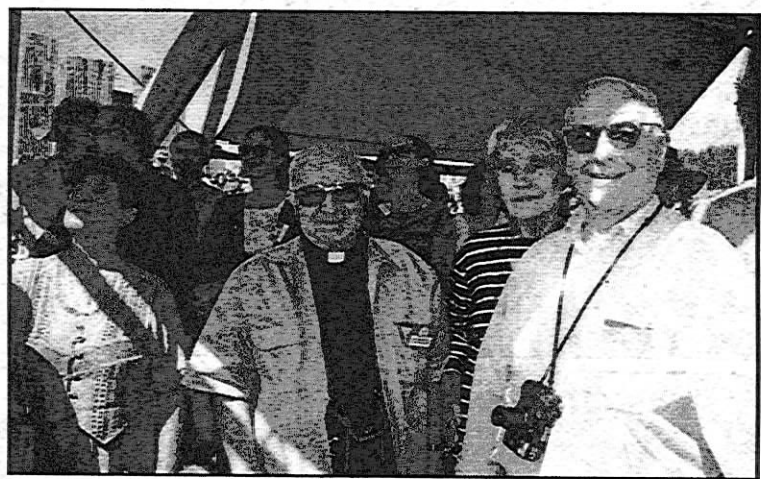
тели в областта на етиката и светогледа, културтрежери и културолози. Тъй като не се чувстваме достатъчно от гилдията на първите, по някое време ни стана неудобно да вземаме думата, въпреки, че очевидно се забелязваше нужда от нашата гледна точка. Все пак посмяхме да дигнем ръка няколко пъти, като два пъти бяхме забелязани и ни бе дадена думата. Много държахме да убедим колегите в ползата да бъде направено необходимото разширение на понятието, иначе сковано в извънредно тесните граници на сцената с особено чувствителните ѝ гости, всички колкото приятни, толкова и набедени нарцисисти: вземат ли микрофона, няма да го отстъпят

докато не са си изпълнили парчето и не са получили желаните обащи. Ще ни се наложи да посветим следващ международен колоквиум Абагар на тази тема. Тогава ще поканим и всички участващи в Роженския дебат, включително и президента на републиката...

След като приключи работата на нашата кръгла маса, пожелахме да участваме в кръгла маса на българистите, ръководена от проф. Анисава Милтенова. Председателстващата ни посочи място направо до себе си, от където можаме да изслушаме някои от най-уважаваните от нас деятели в ресора на българската култура в чужбина, а няколко от тях успяхме и да поздравим.

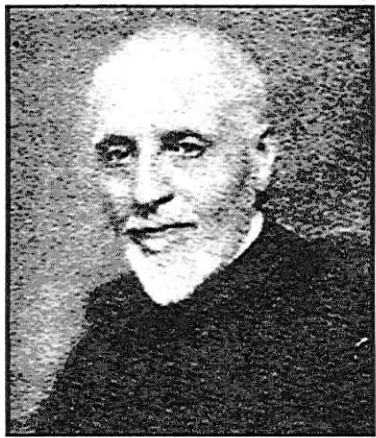
Абазарско излъчване

Покрай главните събития от събора и кръглите маси, които притегляха главно внимание, в никое време не пренебрегахме основната абазарска кауза. Вестникът ни се яви като най-разпространения в Пампорово, след националните ежедневници. За отбелязване е, че повечето от хората го познаваха и всички го приемаха с голям интерес. Открихме сред присъстващите също някои от възхитените ни разпространители - те се заеха с характерния си жар да го разнесат до поинтелигентните гости на събора. За което искрено благодарим, като им се извиняваме за възможните трудности, които може би са срещнали в някоя среда.

Пазителят на българската памет в Молдова, проф. Никола Червенков със сина си в Пампорово за събора в Рожен.

МЕТОДИЙ УСТИЧКОВ - ЛИЧНИЯТ СЕКРЕТАР НА РОНКАЛИ

„Българското десетилетие“ на Анджело Джузепе Ронкали - папа Йоан XXIII - е важен етап не само в неговия живот, но и от живота на католическата църква в България. Чрез него тя добива популярност и навлиза по-дълбоко в европейската и световната история, особено в моменти, когато фигурата на Ронкали изпъква на преден план. Тогава оживяват спомени за лица и събития, свързани по някакъв начин с апостолския визитатор и делегат в България. Така е и сега, когато бектификцията на папа Йоан XXIII отново привлича вниманието на католическия свят и даде възможност да си спомним и за хората, които бяха до него. Един от тях е Методий Устичков - личният секретар на Ронкали от времето на неговото пребиваване в България.

ДЪЛОТО ПЪТУВАНЕ

Петте години, в които Методий Устичков е неотлъчно до архиепископ Анджело Джузепе Ронкали, не са единствените страници от неговата биография, които заслужават да бъдат припомнени. Странно е дори, че такъв благ и интелигентен католически духовник като него, който още тогава изпъква сред своите събратя в България, досега е бил забравян или пренебрегван.

Жителският път на Методий Устичков започва и завършва извън границите на българската държава. Роден е на 15 юни 1867 г. в Щип - „Българският Ерусалим“, както някои наричат този град в Македония, родно място на доста по-известни сънародници като Александър Балабанов или Иван (Ванчо) Михайлов. Останал отрано без баща, в началото на 80-те години на XIX век той трябва да напусне и родния дом, за да търси по-добър живот от онзи, който предлага османската провинция. Този път съдбата се оказва благосклонна, като го среща в София с католическия енорийски свещеник Тимотей. Той пръв открива интелектуалните и духовни заложби у младежа и го препоръчва на двама успенци, които минават през българската столица на път за Цариград. Така започва същинската му биография, която отток насетне ще бъде неизменно вътъкана в историята на католическата църква в България.

Първата глава от новата биография на Методий Устичков обхваща 12 години, но може да се характеризира само с две думи - път и учение. От 1884 до 1896 г. той преминава през всички степени на просветно-религиозните институции на отците успенци, пръснати от Западна Европа до Близкия Изток. Пътят му започва от успенската семинария в Караагач при Одрин, минава през Ливри във Франция, където полага монашеските обети на 6 август 1890 г., продължава през висшите духовни институции в Йерусалим и Цариград, за да се завърне отново в Одрин, където на 19 януари 1896 г. епископ Михаил Петков го ръкополага за католически свещеник от източен обред. Натрупал знания и опит в учебните заведения на успенците, в следващите години той се отблагадарява, като редува енорийската служба с преподавателската работа - известно време свещеник в Мустратли, после учител в семинарията и колежа в Караагач, пет години свещеник в Сливен, три години преподавател във висшия успенски институт в Цариград. В навечерието на Балканската война през 1912 г. Методий Устичков е в Ямбол, където прави една по-дълга спирка в своя вечноподвижен живот.

ЖИТИЕ И СТРАДАНИЕ

По време на Балканската война Методий Устичков за първи път се оказва редом до историческа фигура. Цар Фердинанд го избира за свой личен капелан, вероятно за да има до себе си интересен и умен събеседник. После отец Методий отново се връща в Ямбол, където остава чак до края на Първата световна война. Освен свещеник в униатската църква „Св. Св. Кирил и Методий“, той е и учител в едноименното католическо училище на успенците, а заедно с това поддържа частен курс по френски узик за учениците от държавните училища в града.

Подобни са и заниманията му през 1919-1921 г., когато М. Устичков е свещеник в Сливен. Заедно със своя колега от западния обред Владимир Малфати отваря „Детско училище“, което се посещава от петдесетина деца. „Дарбата у мене, казват родителите им, да възпитавам и уча крехките души, била развита и плодотворна. Не отричам, защото аз много обичам малките“ - споделя Методий Устичков в писмо до близък приятел.

Интензивният живот на Методий Устичков подкопава физическото му здраве. През есента на 1921 г. той заминава за кратък отход във Варна, но състоянието му не се подобрява. Налага се да се подложи на обстоен преглед и лечение в международната католическа болница „Княгиня Клементина“ в София. Въпреки това болестта - според него атеросклероза - бавно и неумолимо продължава да руши организма. През лятото на 1922 г. М. Устичков е изпратен за по-сериозни и квалифицирани медицински грижи в Грац, Австрия. След шест месеца се завръща в България и се установява в колежа „Св. Августин“ в Пловдив, където постепенно се възстановява и укрепва.

ПОДРАЖАНИЕТО НА ХРИСТА

Най-важната страна от битието на Методий Устичков, с която заслужава да бъде запомнен от историята на католическата църква в България, е неговата книжовна дейност. Той е един от пионерите на „Добрия печат“ в страната, чиито основи полага заедно с успенеца Герман Рейдон още в периода преди Балканската война. Първият му опит в публицистичното поприще е една малка брошурка, озаглавена „Вяра и наука“ и издадена през 1907 г. в Сливен, която се противопоставя на опитите да се опровергава вярата с аргументи от науката. През 1912 г. в Сливен започва да излиза първото ка-

толическо списание, което също се назовава „Вяра и наука“. Негов издател е Герман Рейдон, а Методий Устичков, по това време енорийски свещеник в Ямбол, сътрудничи с публикации. Тогава се появява и една сериозна монография от над 300 страници, озаглавена „Религията - научно изследване върху разните религии“, плод на съвместните творчески усилия на М. Устичков и Е. Зидаров. Негово е авторството и на други две книжки: „Българската църква и папското главенство“, издадена през 1914 г. в Сливен, и „Капка вода в пустинята“, лични религиозни размишления, написани и публикувани в Пловдив през 1925 г.

Неоспорим връх в книжовната дейност на Методий Устичков е преводът на книгата „Подражанието на Христа“ от известния религиозен мислител Тома Кемпийски (1379 - 1471). Това произведение, претърпяло близо 3000 издания в християнския свят, отразява същността на движението „Devotio moderna“, зародило се в края на XIV век и разпространено най-вече в Нидерландия. Преводът от латински език на Методий Устичков още приживе претърпява три издания. За първи път той превежда книгата като преподавател в успенския колеж в Караагач и я отпечатва в Одрин през 1901 г. Това издание е библиографска рядкост и днес в българските библиотеки едва ли може да се намери запазен екземпляр. Съдбата на книгата можеше да бъде съвсем друга, ако Синодът на Българската православна църква бе приел предложението на М. Устичков да я препоръча на всички свещеници и семинаристи в България. Към писмото си той прилага екземпляр от одринското издание. Достолепните архиепископи обаче отхвърлят молбата под претекст, че и те имали вече готов превод, който предстоял да се отпечата в София. Синодално издание на книгата обаче така и не се появява.

Второто преработено издание на книгата е от 1921 г. Важен принос за литературната обработка на текста този път има и писателят Иван Карановски (1882-1960), който е гимназиален учител в Ямбол по времето, когато Методий Устичков е свещеник в града. Възпитаник на западноевропейски университети и поклонник на френската литература, Ив. Карановски се сближава с униатския свещеник, с когото поддържа постоянна кореспонденция дори когато пътищата им се разделят. По различни при-

чини писателят не е дал гласност на този епизод от своето творчество (уместна предпазливост особено за годините след болшевишкия преврат), но очевидно приносът му е бил значителен, щом в едно писмо от 1920 г. Методий Устичков говори за книгата като за „нашето“ издание.

Третото издание на „Подражанието на Христа“ е от 1928 г. То вижда белия свят благодарение на дон Франческо Галони и „Опера Италиана про Ориенте“. След дълга забравата тази книга претърпя и четвърто издание през 1997 г., осъществено от издателство „Хемус“ и насърчено от тогавашния апостолски нунций монс. Коласо.

ПРИЗНАНИЕТО НА РОНКАЛИ

От 31 януари 1927 г. начева последният етап в живота на Методий Устичков. Не е известно как точно изборът е попаднал върху него, но в следващите пет години той ще бъде неотлъчно до архиепископ Анджело Джузепе Ронкали. Името му ще се среща често в писмата и дневника на апостолския делегат. Старата и коварна болест обаче отново си казва думата. На 25 август 1932 г., броени дни след една на пръв поглед сполучлива хирургическа операция в Лион, Методий Устичков умира далеч от родния край. Неговите събратя му отдават заслужена почит в католическите издания в България, но пръв измежду всички откликва архиепископ Ронкали с нарочно съобщение във в. „Истина“:

„Моят дух е дълбоко опечален за неочакваната кончина на мила старец, с когото споделих повече от пет години от живота си като папски представител в България. Той заслужи напълно моята братска йерейска любов, моята почит и моето уважение. Приятно ми беше да проявя към него до последния час всичко, което ми внушаваше християнската любов, и мога да заявя с трогнато сърце, че отец Методий пред Бога и пред хората правеше чест на Светата Църква, чийто син беше той и достоен и ревностен свещеник. Той правеше чест и на монашеската конгрегация на отците успенци, при които постъпи още като юноша и които винаги обичаше от сърце. Най-после, той правеше чест и на своето Отечество - България, която той обичаше и на която служеше с ревност и чувства, достойни за един Божий служител“.

Светлозар Елдров

Бъдещият папа Анджело Ронкали чества втората годишнина от хиротонизването му обкръжен от български духовници в София (19 март 1927). Първият на втория ред, вляво, Методий Устичков, негов секретар между годините 1927-1932, оставил дълбока следа в живота му, незабравено забравен в родината. На същия ред, в средата, още двама позабравени герои от историята на БКЦ в началото на миналия век: Божият раб (белобрадият) Йосиф Алоатти, основател на Сестрите свхаристинки, и, високият до него, Йероним Стамов, виден деятел за каузата на Македония.

ДНЕВНИК

(Продължава от 4 стр.)

и сътрудничество, каквито сигурно не предполагате че съществуват.

В петък пътеките ни доведоха до офиса на Васил Станилов в издателство „Иван Вазов“ за сверяване на часовниците. Там ни настигна с последния брой на в. Духовен Дом Ева Стефанова, на която предадохме пък нашия знаменосец с уникалните приноси за Третата фатимска тайна. По-късно се обадохме на старшия архиепископ Методий Стратиев в резиденцията му пак по сверяване на часовниците - този път тези от църковната камбанария.

Вечерта ни звъни от Санта Фе (САЩ) Христо Попов - пристига във вторник с новоиздания си албум картини на тема „Слънчева България“. В сряда щял да го поднесе на президента Стоянов. Решихме да го представим на българската публика в четвъртък на поспешност свикан колоквиум Абагар. Речено - сторено. По абагарски. Звъннаха телефони, свирнаха факсове, раздвижи се цялата абагарска машина. Събота и неделя бяха посветени на размисъл в подготовка на предстоящите срещи, освен тази по албума, също и другите, които ни чакаха на Роженския фестивал на 26-27 август. Съсредоточението ни бе приятно прекъснато от телефонно обаждане от САЩ: звъни ни свещ. Кирил Ангелов - спомнил си, че на тази дата миналата година гостувал на Абагар в Бояна и му домилало за домакините.

В понеделник тръгна същинската подготовка на колоквиума. В 11ч. бяхме в Столична библиотека за да издействаме зала за проявата. Нямахме го директорът Белчев, но помощничките му Люба Ягоридкова по въпросите на религията и Мариана Нинова от протокола ни оказаха пълно съдействие. Определихме час и място, със споделен интерес за успеха му.

Пред офиса ни чакаха родственици от Бургас и Ямбол, с които разменихме семейна информация и добри чувства. Въпреки горещините решихме да удължим маршрута си до района на Народната библиотека, с посещение в Католическата книжарница „Ронкали“. Там ни посрещна абагарката Людмила Генова (чете в. Абагар, но не го излага по щандовете, че бил несъвместим с някои продукти). Коментирахме по някои позиции на нашия вестник. Взехме си бележка. След малко ни настигна протоерей Стефан Стефанов - носеше екземпляри на в. Духовен

(Продължава на 6 стр.)

ДНЕВНИК

(Продължава от 5 стр.)

Дом, който за щастие се излага в книжарницата, с преголяма полза за посетителите. Заедно с отеца продължихме до близката италианска сладкарница. Не намерихме някой от абгарците, които обичайно посещават това заведение, но отличното капучино не беше излязло в отпуска. Отпущнахме се на любимата ни тема и постоянна грижа - благото на църквите ни. По някое време се появи художникът-мъдрец Блажо Николов, герой от други страници на летописите ни. Прочете ни стихове от новоизлязла своя книга и обеща да ни включи в проект, който току що е замислил.

Вторник бе посветен на връзки чрез телефона с почитатели на абгарската идея с надеждата да ги отклоним от обичайните им задължения за да отделият час за нашия колковизм. Въпреки жегите и неудобния час, чудно колко многобройни приятели, все делови хора, се отзоваха на поканата. Сигурно ще изгълним престижната зала в четвъртък с авторитетни представители на българската култура. Привечер ни звъня субектът на нашите грижи - Христо Попов, още под влиянието на джет-лага, след близо двадесетчасовия полет от откъснатата страна на планетата.

Прекарахме голяма част от следващия ден с него. Срещата ни беше в Столична библиотека, където набързо се събрахме главните дейтели по предстоящия колоквиум - Люба Ягоридкова от отдел Религия на Столична библиотека, Христо Попов, издателят му Валентин Минев от „Вион“-Пловдив, Мариана Еклесия и наше смирение. Начертани бяха ролите ни, огледана бе залата, набелязани бяха допълнителни детайли по реда на гостите, приема в края на събитието. С Христо и Минев разговорът продължи в закуската Дал Монте (с три салатки и чаша минерална вода). Вече пътят към Витошката прохлада се спряхме за минута пред дома на Димитър Коруджиев с последната поканена - първа по преднамерение, последна само по изпълнение, както гласи философската поговорка.

Поредният колоквиум Абгар продължи по пътя и със стандартите на предишните 14 издания, както го описваме на отделна страница в този брой. Ще добавим, че той идеално приключи със съвместно директно предаване на двамата главни виновници за успеха му - Христо Попов и наше смирение в още по-успешната рубрика на Хоризонт,

(Продължава на 7 стр.)

Канонизация с българско участие

На 3 септември на площад Свети Петър в Рим папа Йоан Павел II канонизира първия ватикански представител в България Анджело Ронкалли (1925-1934), по-късния папа Йоан XXIII (1958-1963), с титлата „блажен“, предпоследен етап до определянето му като светец на универсалната църква. Заедно с него бяха прославени също неговият предшественик от предишния век папа Пий IX (Виж в. Абгар бр. 9, 2000) и още трима богоугодници - силно повлияли на вярата и благочестието в църквата през последния век. Площадът, изпълнен с късна лятна светлина и не по-малко от 100 000 верни, представители на отделните нации, поприще на канонизираните, сред които България, където един от тях - Ронкалли, прекарал десетте най-жизнени години от битието си, както сам нерядко твърдеше.

Освен верни от трите католически епархии в България, начело с апостолическия екзарх Христо Проилов, присъства на събитието официална българска делегация, водена от зам. председателя на Народното събрание Иван Куртев, както и княгиня Мария Луиза, дошла специално от САЩ за събитието. Празникът на блажен папа Йоан ще бъде честван всяка година на 11 октомври. Редно е той да бъде отбелязан в България, страната, която тъй силно обикна, още този месец.

Във връзка с обряда на площад Свети Петър на 3 септември в някои среди бяха изразени критики срещу включването на папа Пий IX сред новопровъзгласените блажени. Както отбелязахме в предишния брой на вестника, неговата роля в италианското Възраждане от XIX век силно се оспорва. Привеждат се в частност няколко епизода от управлението му като последен папа-суверен на собствена държава, които се отразяват отрицателно на моралния му характер. Същите намериха място и в българската преса, даже в органа на управляващата партия от 4 септември. Те обаче не са предадени точно, а просто взаимствани от италианската възрожденска, респективно, антиклерикална риторика от времето:

1) Вярно е, че този папа не спрял смъртната присъда на двама италиански възрожденци, екзекутирани в Рим през 1868 г. Нужно е обаче да се добави, че присъдата се наложила заради кървавия атентат, извършен от тях срещу казарма, където загинали 38 доброволци и жена с двете си деца, която минавала случайно покрай казармата.

2) Не е вярно, както твърди този вестник, че същият затворил римските евреи в гето - вярно е обратното: по негово нареждане през 1848 г. гетото е закрито и евреите не се подлагат повече на някои унижителни процедури, както впрочем се правело в много европейски страни.

3) Верен е епизодът с покръстеното еврейско пеленаче, възпитавано в католически колеж до 18 годишна възраст, когато се смятало, че е в състояние само да реши на коя конфесия ще принадлежи. Папата лично се определил за опекун на детето, но то не било отнето от родителите му, които са имали възможност да го посещават. Когато достигнало необходимата възраст, то не само се определило за християнин, но и изявило желание да стане свещеник - известният монсеньор Едгардо Леви-Мортара, прославил се като голям проповедник в цяла Европа. С течение на времето семейството се помирило с него. При откриването на процеса за канонизирането на папата, той бил сред първите свидетелствали в негова полза. Практиката да се възпитават отделени от инославното си семейство малолетни, неприемлива днес, беше широко разпространена в миналото при всички вероизповедания, убедени, че така защитавали истинските им духовни и „спасителни“ интереси. Подобни случаи има в последната четвърт на XIX в. и в България, когато десетки мюсюлмански деца, изоставени или загубени по време на Руско-турската война през 1877-1878 г., са покръстени и възпитавани от православни настояци до навършване на пълнолетие, въпреки желанието на родителите им да си ги приберат. Чедо на времето си, благият иначе папа не си давал сметка, че така се накарнявали исконни права и задължения на родителите - включително това да възпитават децата си.

Невероятни поклонници

Привърженици на афорясания през 1988 г. архиепископ Марсел Льофевр на 8 август изпълниха масово юбилейните обреди във ватиканската базилика Свети Петър. Явиха се групово до 6000 души, заедно със 150 техни духовници, трима епископи и десетина монахини, въпреки че се считат официално разколници спрямо католическата църква. Водеше ги сегашният им лидер нелегитимният епископ Бернар Феле. Извършиха всички набожности по старите канони, съществуващи преди Втория ватикански събор. Запитани как извършават един религиозен ритуал в центъра на католическата църква, с която са в конфликт, отговорят, че те не са против църквата, нито даже срещу настоящия папа, а че просто не приемат някои нареждания, произтичащи от споменатия събор. Изглежда, че проявата е била специално съгласувана с ватиканските власти, с посредничеството на френския кардинал Роже Ечегарай. Според

ВЕСТИ

наблюдатели това предвещава пълно помирение с централната църковна власт през следващите месеци. Монс. Льофевр е покойник от 1991 г. Според вътрешни статистики на движението, верните им наброявали около 150 хиляди души, с 400 свещеници, 4 епископи и 6 духовни семинарии. Сред тях са се появили вече няколко крила, със задълбочаващи се разногласия. Докато една част още през 1988 г. си създаде връзки с Ватикана и днес е в пълно църковно общение с католическата църква, като запазва някои обредни особености, други се отдалечават все повече от католическите устои. Така в САЩ група льофеврианци са си избрали собствен папа Пий XIII.

Невероятен кандидат-поклонник е също Мехмет Али Агджа, атентаторът срещу живота на папата преди близо 20 години. След освобождаването си от италиански затвор, за да се пресели в турски в началото на юни, той заявил в интервю пред в. La Repubblica, че остава негово горещо желание да се види повторно с папата, „може би идущата година“, когато Светият отец щял да посети Турция. Когато пък излежал напълно присъдата си, щял да ходи в Португалия, за да се преклонял пред Света Богородица Фатимска, след четиридесетдневен пост и молитва там.

Невероятно кръщение

Такъв обред не беше виждан от векове: 400 африкански чародеи бяха приети в църквата всички заедно по време на внушителен обред в Кампала (Уганда). Според Ватиканската мисионерска осведомителна агенция Fides те били покръстени от мисионера отец Джозеф Брунер, който ги склонил да се откажат от порочната си професия и, след покаяние, да получат Пресветото кръщение. По този случай те издали също някои от триковете за смайване на наивните си клиенти.

Специално за младите

(Не)очакваният наплив на младежи за Световния им ден в Рим по случай юбилейната 2000 г. между 15 и 20 август наложи по-ранно откриване на изложбата на Туринската плащаница - неръководното изображение на Страдалеца. Вместо 22 август, обредът по откриването бе извършен на 12-ти. Така младежите идващи от север, особено

французите, сред които набожността към старинната реликва е особено силна, ще могат да се преклонят пред изображението преди да пристигнат във Вечния град. Не по-малко от 10 000 присъстваха на церемонията, освен младежите, също около шест хиляди харизматици - наричани понякога „католически петдесетници“. Както е известно сред специалистите съществува разногласие по произхода и същината на това изображение. Първоначалният скептицизъм на много хора от църквата, когато плащаницата се появи на Запад през XIV век, внезапно отстъпи пред констатацията от 1898 г., че платното предствява необичаен негатив на страдалец с всички признаци на Христовото страдание, както то е описано в Евангелието. Нови съмнения се породиха през 1988 г. в следствие на анализ с помощта на въглерод (карбоний) 14, който сочеше много по-късна дата на тъкента (около XIII-XIV век). Тъй като учените от екипите провели проверките не обърнаха внимание на някои факти, като пожарите, претърпени от реликвата през XVI век, в състояние да опорочат анализа с векове, очаква се плащаницата да бъде основно проучена след приключването на юбилейните чествания във връзка с 2000 г. (Виж в. Абгар бр. 7, 1995).

Възстановена католическа епархия в Косово

На 30 юни от Ватикана бе съобщено за отделянето на Призренската епархия, с ранг „апостолическа администрация“, от епархията на Скопие, към която бе причислена през 1969 г. Повечето от досегашните скопски католици, или около 40 хиляди души, сега са включени в тази нова единица, докато Скопие продължава да се грижи за малкото верни в Република Македония - западно-обредните албанци, словенци, хървати и други, и източно-обредните унати в Струмишко (около 10 000), останали от времето на българската уния от миналия век. За последните се грижи специално викарният епископ Киро Стоянов, хиротонисан през 1999. Новият Призренски администратор е досегашният викарен епископ монс. Марко Сопи. Когато през XVII век тази епархия бе възстановена за пръв път получи като титуляр българския францисканец Франциск Соимирович.

Молуките по пътя на Източен Тимор

Преследването на християните на Молуките предразполага международната общност към едно коренно разрешение на положението, подобно на това с Източен Тимор в началото на годината: международна армия и възможно откъсване на архипелага от Индонезийската конфедерация, негодна да гарантира съжителството на хората с различни религиозни убеждения. Нападението на ислямски екстремисти, с помощта на части от армията, срещу християнското селище Ваай, северно от столицата Амбон, остави около 50 жертви сред християните, които напускат масово домовете си. Ескортирани от специални части те се изселват към по-сигурни места. В столицата Амбон католиците са съсредоточени около катедралата - не повече от 2000 души, от 5-6 000, колкото бяха преди мете-

Милосърдният аббе Пиер чества 80-годишния си юбилей сред детски хор от Квебек (Канада).

ВЕСТИ

жите. Жертвите паднали досега се изчисляват на около 5000 души, докато около половин милион бежанци от различни християнски вероизповедания са напуснали родните си места и са разпръснати по горите или са събрани в защитени анклавни. Националната индонезийска комисия за правата на човека, оглавена лично от президента Абдулрахман Вахид, на 7 август приела резолюция да се поиска намесата на ООН в конфликта, въпреки възраженията на президента, все още критикуван за развоя на нещата в Източен Тимор. А на 9 август Вахид бе принуден да отстъпи редица права на вицето си, г-жа Мегавати Сукарнопутри, дъщеря на покойния президент Сукарно, с надеждата, че може би тя ще омиротвори положението по-успешно от него. На традиционната си аудиенция същия ден Светият отец папата, силно обезпокоен от развитието на нещата в далечния архипелаг призова за трети път през това лято верните да просят мир за събратята си християни на Молукските острови.

Фундаменталисти на прицел

С цел да съгласува обществените си нагласи с тези на Европейската общност, където се стреми да навлезе през следващите години, южната ни съседка предприема мерки за обезвреждане на крайни ислямски настроения в турското общество. На 31 август западните медии разпространиха предложението на главнокомандващия турската армия ген. Хюсеин Къвърколу да бъде гласуван закон за лустрация на фундаменталисти служещи в армията и в бюрокрацията на страната. Предложената мярка съпада с присъдата от десет години затвор, поискана от главния прокурор Юхмет Юксел за Фетула Гулен, обвинен, че е създал най-мощната организация на фундаменталисти в страната, които целели превръщането на светската турска република в теократична ислямска държава. Обаче изрично проведен сондаж сред турското население показва, че 95 % от анкетирания не предвиждат такава опасност. В дебата се включи също председателят на турската Дирекция по религиозните въпроси Мехмет Нури Ялмаз. Говорейки пред събраните на конференцията на Ислямския съвет за Европа и Азия в Сараево в края на месец юли, г-н Ялмаз съобщил, че неговото правителство изготвя нов осемтомен коментар на Корана, с цел изтъкването на истинските демократични принципи, залегнали в свещената книга, както и традиционната толерантност на исляма спрямо изповядващите други религии. „Араби и персийци бяха онези - заявил г-н Ялмъз, цитиран от френския вестник La Croix, - които причиниха упадък в правата на жените в ислямските страни. Рано или късно демокрацията ще победи във всички ислямски страни“.

В Иран се забелязва също известно отслабване на строгото законодателство срещу участието на жените в публичното пространство, типично за ислямските фундаменталисти. Въз основа на доклада на шест ислямски учители, правителството е отменило наредбата от 1979 г., с която се забраняваше на жените да водят молитвата в обществени заведения. С новия указ те ще могат да председателстват по време на религиозни практики в заведения за жени.

Вярата в президентската надпревара в САЩ

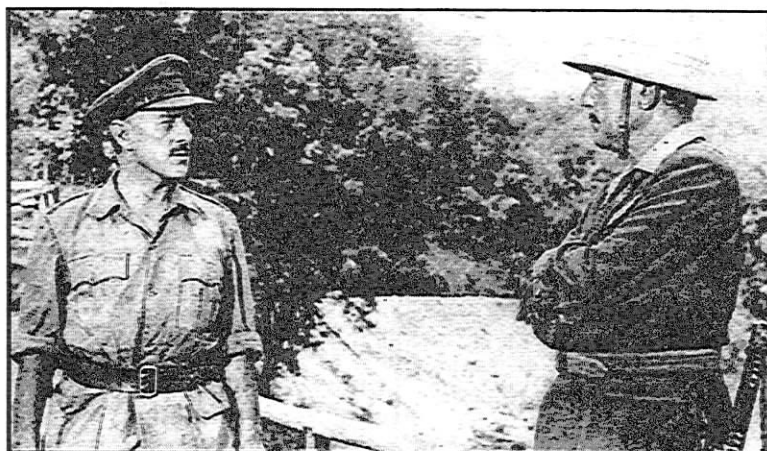
Президентската изборна кампания в САЩ получи ярка религиозна окраска чрез посланията на двамата кандидати. Кандидатът на републиканците Джордж Буш Младши се определя като „възроден“ Христов ученик и набляга на силни християнски понятия в словата си. Твърди, че приема християнското благоевение като собствена философия. По въпроса за аборта той застава публично на страната на живота на неродените. Като губернатор на Тексас през миналата пролет същият определи с наредба 10 юни като „Ден на Исуса“, когато гражданите са призовани да проявяват милосърдие към ближния. За съветник по текстовете, които трябва да четат на митинги и кръгли маси по време на президентската кампания, е избран известния богослов Майкъл Джерсън, един от теоретиките на движението „възродени християни“. От своя страна кандидатът на демократите Ал Гор си е избрал като вицепрезидент Джозеф Либерман, убеден последовател на нео-ортодоксалното еврейско движение, което държи да спазва стриктно библейските предписания, като специална диетичен режим и съботната почивка, в условията на съвременното общество.

Арести на християни в Китай

В края на август китайски милиционери нахлули в храма на евангелското движение Фан Ченг и арестували 13 верни, заедно с пасторите им американци, родени в Тайван, с обвинението, че били сектанти. С това име се спекулира често в Китай, даже когато става въпрос за традиционни християнски църкви, като католическата, когато не са контролирани от властта (както ставаше в Бълга-

рия преди 1989). Движението Фан Ченг се разрастна бурно през последните години и днес наброява около 500 хиляди последователи. Основателят му Джан Ронлянг през декември бе осъден на две години затвор и принудителен труд, но бе освободен поради здравословни причини.

Междувременно от вътрешността на Китай пристигна съобщение, че на 26 август бил арестуван току що хиротонисаният епископ Джан Мин Юан, от лоялната на Рим „нелегална“ църква. Оттогава той е в неизвестност. А на 30 август в провинция Фуджан са били арестувани 24 души католици, предимно монахини, заедно с един семинарист и един стар свещеник, затова че се числели към същата нелегална църква, която обаче признава върховенството на папата и не се подчинява на вмешателството на държавата във вътрешните ѝ дела.

Алек Гинес в известната си роля, заслужила му Оскар за най-сполучлив актьор през 1957 г.

Видял божия пръст

Сър Алек Гинес, носител на Оскар за най-добър актьор през 1957 г. заради ролята му в „Мостът на река Куай“, през 1956 г. приема католичеството след едно невероятно събитие белязало живота му същата година. Сам го е разказвал многократно. Синът му, заболял от детски паралич, внезапно оздравял, след като актьорът направил обет в една католическа църква - ако Бог го изслушал и върнел здравето на детето. Така и станало. Не минали шест месеца и малкият проходил нормално. Алек поискал да разговаря със свещеник, прекарал известно време в манастир и накрая бил приет в лоното на църквата. Последната му по-важна роля преди смъртта му на 5 август беше тази на мъдрия Бен Кеноби в „Звездни войни“ на Джордж Лукас. Обаче лозунга на извънземните там „Силата да бъде с тебе“, за него означаваше вече християнското „Господ да бъде с нас“.

Футболист срещу филантроп

Зинедин Зидан надделя над Аббе Пиер в състезанието за любимец на френската публика. Според рейтинга, направен от френския седмичник „Журнал дю Диманш“, футболният шампион от Евро 2000 свалил на второ място от ранглистата на 50 любимци на французите известния френски духовник Аббе Пиер, овладял този връх при миналогодишното състезание. Той бил там и предишната година, след като го бе спечелил от героя по подводното спускане команданта Кусто. Вестта за загубата настигнала 88 годишния благодетел в град Асизи (Италия), където се намирал за честването на рождения си ден. „Път на младите! - коментирал - Не е добре 80 годишни да заемат пистата пред младите“. Аббе Пиер стана световно известен с инициативите си в полза на най-бедните в цял свят. Започна със събирането на отпадъци в големите градове, като ползваше сумите от продажбата им за облекчение на жителите от мизерните квартали.

Аборт или евтаназия?

Проф. Вивет Гловър от централната лондонска клиника Queen Charlotte and Chelsea Hospital, убедена абортистка, е провела изследвания, от които се заключава, че плодът определено чувства болка още през 17-та седмица от зачеването, или месец и половина преди да изтече срокът от 24 седмици за „законното“ практикуване на абортите. Нейното предложение е да се прилагат противоболезнени мерки при извършването на аборт след 17-та седмица, за да се намали страданието на невинните жертви. Абсурдът е, че закон от 1986 г вече предвиждаше такава процедура за неродени животни при практикуването на аборт над тях.

ДНЕВНИК

(Продължава от 6 стр.)

„12 плюс 3“ в 13.15, когато успяхме да излъчим някои силни абагарски послания до всички краища на България. Още вечерта бяхме залити с положителните реакции на десетки случайни слушатели, които за дълго време ще наслаждават душите ни. Още в кабината бяхме заобиколени от стари и нови почитатели от различни редакции на БНР. Трябваше обаче да се разделяме набързо, понеже други почитатели ни чакаха в споменатата по-горе закусвалня Дал Монте, и по-точно архимандрит Беловежов и сълагериста му от остров Персин край Белене Иван Карагъзов (Джон Александер), днес преуспял бизнесмен във Флорида. Освен че направихме първа оценка на събитието от деня, начертахме някои общи цели за през следващите дни, за които ще стане въпрос по-долу.

На 25-ти пътувахме до Рожен за да участваме в едноименния събор, тема на главния материал в този брой, където съгъстваме четири от най-щастливите ни дни през това лято.

Вторник 29-ти ни накара да почувстваме бързия ход на часовете, летящи към края на нашия престой в столицата. Трябваше да избираме и подбираме наистина спешни неотложни срещи и дела, за да можем да си тръгнем в четвъртък с чиста съвест. Наложихме си да балансираме (не винаги успешно) между приятели, с които желаехме еднакво да се срещнем.

Започнахме с книжарница Ронкалли около обед, където кураторката Людмила Генова редовно ни осведомява за новите постъпления по щандовете. Следва среща с Христо Попов в италианската сладкарница там наблизо, вече известна на читателите (Виж бр. 7, 2000). При съставяхме на епична обмяна на филателна информация с проф. Динко Минчев, продължила близо три часа. Използвахме интервалите за сверяване на часовниците със собственика на

(Продължава на 8 стр.)

Проспериращи абагарци: домакинят на италианската сладкарница при паметника на Левски през юли бе конференция на фестивала в гр. Сполето: представя многократния италиански премиер Джулио Андреотти.

Миникулоквиум с представители на ВАЦ в сиката на Света Неделя. Виж Дневник, 30 август.

ДНЕВНИК

(Продължава от 7 стр.)

заведението и все по-влиятелен представител на италианската култура и икономика в България, сеньор Ланфранко (Франко) Фиттучча. Показа ни снимки от последната културна проява организирана от него в гр. Сполето (Италия) предишния месец. Много ни търсил за да участва в нея като член от почетния комитет, без да успее да ни локализира в никое от местата на нашите понякога непредвидени движения.

Той лично ни придружи с колата си до следващия пункт от графика ни за деня - офиса на Балканмедиа за среща с домакините и героинята от предишна страница от летописите ни Юлиана Ликова, деятелка по опознаването и сближаването на етноси и вероизповедания в България. Търси спонсори за предстоящо събитие с надеждата и ние да бъдем включени в него. На същото място се породи и бе начертана основната част от програмата ни през следващия ден.

Придвижихме се поетапно към центъра на 30-ти, като една среща пред Богословския факултет не се проведе (сега разбираме, че било за наше щастие), а другата се съгисти до 90 секунди. Точно в 13 ч. се озовахме на мястото на едно от събитията, които вероятно ще бележат някои наши следващи начинания. В сянката на Света Неделя ни чакаха, заедно с Росен Милев, представителите на Вестникарска група България, известна също като ВАЦ, Петер Щерцинг, Винфрид Шенк и Марина Пенкова, силно заинтересовани около стартиралата вече Балканска Медийна Академия, за което четохте в предишни страници на Дневника ни. От там пеш се насочихме към ателието на Георги Чапкънов, който трябваше да ни открие тайни по напредъка на най-предизвикателната му досега творба: символична статуя на българската столица, с всичките ѝ отправки към историята, значението и съдбата на града. Майсторът поросто ни чакаше на улицата за да ни въведе в най-съкровената част на своя храм. Пред нас се изправи в цялата си тържественост осемметрова София, която до края на годината ще издигне снага в централната част на града, там където преди десетина години грозеше както облика, така и съдбата ѝ, Владимир Илич (За повече подробности, виж тук на друга страница).

Беше вече късният следобед, когато трябваше да бързаме за друго събитие, което се готвеше за нас във витрошките висини на дом Абагар. Пристигнахме малко преди да ни настигне екип на Вана Жекова, която изготвя филм за страданията на българското духовенство по време на болшевиизма у нас. Коментирахме пред камерата по някои аспекти от гонението на църквата, като външен наблюдател с особено ярко око и трезви понятия. Овековечен бе и герой на немалко страници от летописите ни, сиамецът Ми-ну.

Полетът до Рим бе разнообразен от наистина голям брой събеседници от предишни срещи: харизматичната Зина Попович, литургиста Стефано Паренти, кореспондентката Ирина Стоилова, общественика Енрико Дел Белло, които бяхме щастливи да поздравим и осведомим по събития от последните времена. Очевидно всички получиха по няколко броя на в. Абагар за по-далечно разпространение. Ирина пък ни откри начин как да успокояваме спътника Ми-ну, за да не мяука по време на полета. Малка тайна.

Errata corrige

ВЪЗГОРДЯХМЕ СЕ,
И БЯХМЕ НАКАЗАНИ

Оскъдицата на грешки по страниците на нашия вестник през последните месеци ни искуси дотолкова, че паднахме в греха на самохвалците (виж тази рубрика в брой 9, 2000). Наказанието ни бе стр. 3 в същия брой: име-

то на светеца е Йосиф Котолengo, а заблудата порицана от папа Пий IX е „латинизъм“.

В бр. 7 името на народния представител от Великото народно събрание под снимката на стр. 3 е проф. Богдан Атанасов.

ABAGAR

Bulgarian Catholic Journal

Year IX, number 10 (105) October 2000

COVER: XV International Colloquium Abagar on the Art of Christo Popov of Santa Fe (N.M)

FESTIVALS: Rozhen 2000.

MONUMENTS: The Bulgarian Capital in Bronze.

EVENTS: The Beatification of Pope John XXIII.

A PROFILE: Metodi Oustitchkov A. A. (1867-1932).

OUR RUBRICS: Church-News. A Book-Review. Errata.

Our Diary for August.

Ронкалли
Най-интересната тема: България

Показват го спомени на събеседници, отправки в писма, цитати в слова, доклади, писания - за яви го лично в статия, появила се във в. Еко ги бергамо личният му секретар през последните десет години от живота му, днес архиепископ Дорис Каповима: България била любимата тема на новия блажен на католическата църква папа Йоан XXIII.

На първата аудиенция, на която бяхме допуснати през пролетта на 1961 г., щом разбра, че пред него стои българин, направо спря шествието от придружители, размахва с ръце и се провикна: „Българин ли? Ах, българин!“ И започна да ни величае, какъв народ сме, като се обръщаше към небългарите:

„Така е, наистина, отличен народ. Кажете, какво мога да направя за вас. Скоро ме посети български генерал (ще е бил Владимир Стойчев). Питай го: Кажете какво да направя...“

Същият интерес към българите проявявал през всичкото време, след като напуснал България през 1935 г.

Разправя по спомени на по-стари колеги българския културтрежер в Залцбург, г-р Гаврил Алексиев, как броели седмици пре-

ги да бъде избран за папа пожелал да гостува на манастира във Варна ги брессаноне в Тирола. Споменал и дълго говорил за свое посещение там преди 30 години, като изреждал имена на българи като че ли изписани на лента, със съответни събития и обстановки.

По ръкопис на сестра Цецилия (Евгения) Костенарова (сега в наши ръце), той направо тръгна от София за да присъства на обетите на първата българка бенедиктинка в град Схотенхоф край Анверс през септември 1930 г. Ето ти лоби!

Книги с посвещение

ВАНЯ ЖЕКОВА, БЗНС 100 ГОДИНИ НАЦИОНАЛЕН КАТАРЗИС 1899-1999 (София 2000) 262 стр., илюстрации във и извън текста.

Това е толкова книга, колкото албум и филм в движение. По оригинална концепция и с нестандартно оформление авторката успява да предаде живата история на едно от водещите политически и обществени движения в историята на България през изминалия век. С минимален авторски текст, но с изобилни цитати от съвременници, придружени със снимки и карикатури от времето, тя предлага пълната картина на земеделските неволи през изборния период. Стенописът е изпълнен с велики и по-скромни личности от земеделската епопея - погледнати всички, въпреки противоречията им, с еднакво възхищение, като част от семейната сага на Ва-

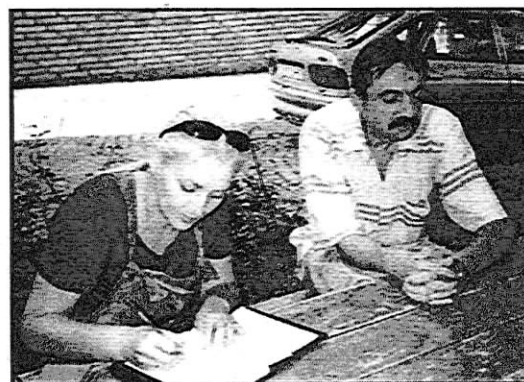
ня - нейният дядо и баща ѝ имат немалък дял в този разказ.

Особено място е определено за времето на страданията при тоталитаризма, когато комунистите откриха специален фронт срещу опозицията, идваща от страна на земеделската идея сред българите.

С чувство на признателност и гордост откриваме сред тях и наши собствени родственици и приятели, свидетелства заедно с плеядата за свободата на българския народ.

При разговор с авторката, разбрахме за растящия ѝ интерес към съдбата на по-голямата част от католическото духовенство, проявило подобна

доблест през същите години на тоталитарния режим. Наши изповедници и техни дейци нерядко са споделяли същите килии и кариери, с взаимно възхищение заради еднаквата им твърдост пред нечовешките страдания понесени заради идеала.

Писателката Вана Жекова и кинорежисьорът Явор Бобев на консултация в дом Абагар.

РЕДОВЕ ИЗ НАШАТА КОРЕСПОНДЕНЦИЯ

Пиша ви по повод моето вчерашно обаждане и отправена молба да получавам вашия вестник... В апартамент, освен нас има и куче, и котарак - грифона Сеньор и сиамецът Тинчо. Ползвам случая за да ви покана в нашия скромнен дом, когато имате възможност или минавате през нашия край.

Свещ. Тодор Павлов Априлов
Червен бряг, 15 август 2000 г.

АБАГАР: Интересната Ви биография ни кара да побързаме веднага с изпращането на вестника на посочения адрес. Насърчава ни в това също роднинската връзка между Вашия Тинчо и нашия

Ми-ну, герой на много страници от летописите ни, както ще можете да се уверите след като получите вестника ни.

Благодаря Ви за писмото от 29 юли, както и за екземпляра от в. Абагар... Звъннете ни на 2 октомври, за да можем да уточним среща, на която специално държим.

Архиепископ Джон Доли,
Епископ Пиерфранко Пасторе
Ватикан, 10 август 2000 г.

АБАГАР: Връзката ще бъде със сигурност от взаимна полза.

Българи на обряда по провъзгласяването на новите блажени в Рим. Знамената са на фронта - четата на сянка във вкаменената гора от колони на площад Свети Петър.

Основател:

Архим. проф. Г. ЕЛДЪРОВ

Отг. редактор:

Архим. Г. БЕЛОВЕЖДОВ

Печатница „ЕМПАСТ“, тел.: 45 50 37

ISSN 0861 - 8662

адрес 1606, София ПК 248

в. „Абагар 1“

тел.: 55 91 07